

Storebror tar fram munkavlen

Internetfiltrering

– censur som hotar
yttrandefriheten

PÄR STRÖM

PÄR STRÖM

Storebror tar fram munkaveln

Internetfiltrering

– censur som hotar yttrandefriheten

Den Nya Valfärden

**den
nya
välfärden**

Box 5625, 114 86 Stockholm

08-545 038 10 | www.dnv.se

Se även filmen! Till denna rapport finns en kortfilm där ett antal intressanta personer intervjuas om sin syn på internet-filtrering. Bland många andra uttalar sig artisten Alexander Bard och justitiekansler Göran

Lambertz. Du finner filmen på Den Nya Välfärdens YouTube-kanal, www.youtube.com/dennyavalfarden (välj gärna "titta i hög kvalitet" alldeles under filmrutan). Där finns också fler filmer om integritet och övervakning.

Ladda ned denna skrift

Denna skrift kan laddas ned gratis i pdf-version eller som talbok (mp3) från www.dnv.se/filtrering. I alla sina versioner får skriften spridas fritt så länge det sker utan att ta betalt och utan förändring av innehållet.

Mer material om "storebror"

Du finner en hel del annat material om personlig integritet och övervakningssamhället på Den Nya Välfärdens integritetssajt, www.integritetsombudsmannen.se. Där finns fyra tidigare rapporter av Pär Ström för nedladdning som pdf eller mp3 (Med storebror i baksätet, Med storebror i uppfinnarverkstan, Med storebror i byxfickan och Integritetens lilla röda). Där finns också intervjuer du kan lyssna på samt opinionsbildande musik och ringsignaler för mobiltelefoner.

Innehåll

1. Inledning	5
2. Argument för och emot filtrering	8
3. Situationen i världen	12
4. Internetfiltrering i demokratier	16
5. Yttrandefriheten som mänsklig rättighet	29
6. Den svenska yttrandefrihetslagstiftningen	32
7. Tekniska metoder för internetfiltrering	40
8. Att lura filtreringen	47
9. Vad behöver göras?	52
Litteratur och internettips	54

1. Inledning

Så här sa den dåvarande amerikanske presidenten Ronald Reagan i ett tal i London 1989: ”Tekniken kommer att göra det allt svårare för stater att kontrollera vilken information folket kan ta emot. [...] Totalitarismens Goliat kommer att besegras av mikrochipets David”.

Så tedde sig framtiden då. Nu har det visat sig att informationsteknologin inte riktigt var den självskrivna frälsare för demokrati och frihet som man först trodde. Bland annat ser man det i form av framväxten av så kallad internetfiltrering.

Censur har under lång tid varit ett fult ord i demokratiska länder. Visserligen har yttrandefriheten alltid haft inskränkningar – exempelvis är hets mot folkgrupp och uppmuntran till samhällsomstörtande verksamhet förbjudet i Sverige. Men samhället har vid behov ingripit efteråt, exempelvis genom att åtala en tidnings ansvarige utgivare när en artikel som strider mot tryckfrihetsförordningen har publicerats. Då har artikeln redan nått sina läsare.

I själva ordet censur ligger däremot att informationen stoppas innan den hinner spridas. Medborgarna får aldrig se vad de missar, de kanske inte ens får veta att de missar något. Därför är censur ett mycket allvarligt hinder för det fria utbytet av tankar.

Eftersom det är så lätt – åtminstone i teorin – att filtrera och spärra information på internet har det börja klia i censur-

fingrarna på många politiker. Bara för att det går så ska det göras. Exempelvis föreslog EU:s dåvarande justitiekommissionär Franco Frattini i juli 2007 införande av blockering av sajter med olämplig information. I Sverige föreslog dåvarande justitieminister Thomas Bodström (s) i juni 2005 blockering av sajter relaterade till sexhandel, och i december 2008 föreslog alliansregeringens spelutredning i sitt betänkande att utländska spelföretags sajter ska spärras för svenskar. Detta föreslogs för övrigt redan av dåvarande vice statsministern Bosse Ringholm (s) i augusti 2006.

Införande av internet-censur vore ett mycket stort ingrepp i yttrande- och informationsfriheten, eftersom vi går mot en värld där nästan all information i en eller annan form ligger på nätet. Det som inte finns på nätet, det finns inte alls – så kommer människor att se saken.

I sådana här sammanhang kallas censur inte för censur utan filtrering. Denna förskönande omskrivning ska ge oss positiva associationer, kan man förmoda. Det fula på nätet ska stoppas, precis som dammsugarens filter stoppar dammet, och kvar har vi det rena och fina. Även på andra sätt är det vanligt med associativa kopplingar till rengöring och tvätt när internetcensur ska säljas in – exempelvis används ofta olika varanter på begreppet 'clean feed' för att beskriva den information som klarat sig förbi censorernas granskning.

Filtrering av internet kan ske på olika nivåer. Det finns nationell filtrering, filtrering i organisationer såsom företag och skolor, och filtrering i enskilda människors privata datorer. All filtrering är inte av ondo. Exempelvis är det rimligt att skolor installerar filter mot pornografi, och föräldrar är naturligtvis i sin fulla rätt att göra det på sina barns datorer. Det allvarliga är statlig filtrering, eftersom den drabbar

vuxna och fria medborgare som (åtminstone i teorin) helt berövas möjligheten att nå det censurerade materialet. Därför handlar denna rapport om statlig internetfiltrering.

2. Argument för och emot filtrering

Argument för

De argument till stöd för statlig filtrering av internet som brukar föras fram är enkla och rättframma. Viss information är skadlig, eller anses åtminstone vara det, och medborgarna (ibland staten eller näringslivet) måste skyddas från denna informations skadliga inverkan. Några exempel på områden där filtrering föreslås och hur anhängarna resonerar:

- Med internet är det möjligt för vem som helst att på några minuter skaffa fram information om hur man tillverkar sin egen bomb. Detta gör att fler kommer att tillverka bomber och använda dem för terrorism eller annan brottslig verksamhet. Samhället måste skyddas mot dessa explosioner.
- Med internet är det lätt för terroristgrupper att sprida information om sin verksamhet och propagera för sin sak. Detta kan leda till att de lyckas rekrytera fler nya terrorister än vad som annars hade varit fallet. Samhället måste skyddas från den ökade terrorism som detta medför.
- Med internet kan den som tillfälligt är djupt deprimerad på några minuter skaffa fram information om olika

metoder för att begå självmord. Detta gör att en del människor som annars inte hade gjort det kommer att begå självmord. De måste skyddas från sig själva.

- Med internet är det lätt att ladda ned upphovsrättskyddat material såsom musik och filmer. Detta är brottsligt och skiv- och filmbolag missar intäkter. Dessa brott måste förebyggas och företagens intäkter skyddas.
- Med internet är det lätt för svenskar att spela om pengar hos utländska spelbolag. Men dessa företag kanske inte tillämpar de etiska regler för spel som vi i Sverige sätter högt. Därmed kan människor lättare än annars råka illa ut av sitt spelande, kanske hamna i spelberoende. Människor måste skyddas från detta. Samtidigt måste den svenska statens egen spelverksamhet skyddas från utländsk konkurrens så inte staten förlorar intäkter.

Argument emot

I en alltmer digital värld går vi som sagt mot situationen att det som inte finns på internet, det finns inte alls. Internet är spindeln i det nät genom vilket nästan all information passerar. Det som inte kan nås via internet försvinner ur människors medvetande. Detta gör det nödvändigt att se mycket allvarligt på internetfiltrering ur ett yttrandefrihets- och demokratiperspektiv. Det finns dock även mera jordnära argument mot filtrering. Här redovisas ett antal skäl av olika karaktär till att säga nej till statlig internetfiltrering:

För det första är det principiellt fel att strypa det fria informationsflödet genom förhandscensur. Det är orättfärdigt. Det strider mot FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, det är kränkande och det minskar människors livs-

kvalitet. Olagligt material ska istället hanteras av rättsapparaten när det dyker upp.

För det andra måste man på principiella grunder ifrågasätta legitimiteten i filtrering, eftersom den inte kan bygga på något annat än subjektiva värderingar grundade i en kultur och ett samhällsklimat som varierar med både tid och plats.

Om internetfiltrering hade funnits i Sverige för femtio år sedan hade man kanske beslutat om blockering av helt saklig information om homosexualitet. Om internetfiltrering hade funnits för hundra år sedan hade man kanske beslutat om blockering av kritik mot kyrkan och ifrågasättande av Guds existens. Om internetfiltrering hade funnits på 1500-talet hade man kanske beslutat om blockering av sajter med information om den heliocentriska världsbilden (att jorden snurrar runt solen istället för tvärtom).

Allt detta känns naturligtvis befängt idag. Men då kan man fråga sig: Om internetfiltrering införs nu, vad är det som säger att dagens blockeringsbeslut skulle stå sig bättre mot tidens tand och äga någon slags högre rättfärdighet?

För det tredje utgör internetfiltrering en fara för demokratin, eftersom fri informationsinhämtning är demokratins fundament. Om människor förhindras att besöka politiska extremisters sajter, exempelvis, förhindras de också att bedöma hotet från dessa grupperingar (liksom de eventuella poänger som extremisterna skulle kunna ha). Därmed har människor inte längre ett komplett beslutsunderlag för sitt ställningstagande i den demokratiska processen, vilket är allvarligt. Dessutom skulle filtreringen kunna utgöra en grogrund för konspirationsteorier som minskar förtroendet för

hela det demokratiska systemet. ”Vad är det för något känsligt som dessa grupper har att säga som gör att etablisserna vill tysta ned dem?”, kan människor börja fråga sig.

För det fjärde kan forskning och journalistisk verksamhet försvåras av internetfiltrering. Exempelvis kan både forskare och journalister behöva ta del av terroristorganisationernas internetsajter för att få underlag för sin forskning respektive sina reportage.

För det femte måste vi räkna med ändamålsglidning. Ifall blockering införs av några få och mycket speciella typer av information är sannolikheten stor att förslag på breddning av filtreringen snart dyker upp. Man ger sig in på ett slutande plan där det blir nästan omöjligt att förhindra en successiv glidning in i ett nedtystat samhälle. Man kan redan se tecken på stor kreativitet och fantasi när det gäller företeelser att filtrera bort. Man kan också konstatera att det även i Sverige redan finns åtminstone två idéer om hur dagens (frivilliga) filtrering av barnpornografi skulle kunna utökas.

För det sjätte är det oundvikligt att även oskadligt material spärras av misstag. Överblockering (liksom underblockering) är problem som är intimt förknippade med internetfiltrering. Exempelvis är det vanligt att filtrering av pornografi i amerikanska skolor har lett till att sajter med information om bröstcancer och preventivmedel också blivit spärrade. Det finns också exempel på att pornografifilter som arbetar med automatisk analys av bilder har spärrat bilder på grisar på grund av att de har en viss likhet med nakna människokroppar.

3. Situationen i världen

Internetfiltrering tillämpas redan i stor utsträckning. I diktaturer är den mycket utbredd, men det finns också en hel del exempel på filtrering i demokratier, och trenden är att den ökar. Organisationen Open Net Initiative (ONI), som arbetar för ett fritt internet, genomförde år 2006 en mycket omfattande kartläggning av förekomsten av filtrering runtom i världen. Analysen visar att de vanligaste drivkrafterna för filtrering är dessa:

- Politiska syften, att säkra makt
- Upprätthålla sociala normer och önskad moral
- Skapa nationell säkerhet eller annan säkerhet
- Skydda ekonomiska intressen

Allra vanligast i diktaturer är, av förståeliga skäl, filtrering av politiskt material. Det kan röra sig om samhällskritik, information om mänskliga rättigheter eller material med koppling till etniska grupper eller andra minoriteter i landet.

Filtrering av sociala och kulturella skäl sker ofta av material som är pornografiskt, homosexuellt/lesbiskt eller har med spel om pengar att göra. Filtrering av så kallat 'hate speech', det som i Sverige kallas 'hets mot folkgrupp', förekommer också inom denna kategori. I Frankrike och Tyskland är exempelvis "propaganda mot den demokratiska ordningen"

blockerad i sökmotorer, vilket bland annat innebär stopp för material som propagerar för nazism eller förnekar förintelsen.

Exempel på filtrering för att skydda ekonomiska intressen är spärr mot användning av internettelefoni. Flera länder spärrar Skype för att skydda sina nationella telebolag. Upphovsrättsägares intressen lockar också till filtrering. Både i Italien och Danmark har domstolar beordrat blockering av fildelningssajten The Pirate Bay. Förslaget att hindra svenskar från att nå utländska spelbolags sajter torde åtminstone delvis vara motiverat med önskemålet att skydda den svenska statens ekonomiska intressen (även om det inte sägs i klartext).

Upphovsrätsindustrin
lobbar intensivt både
inom EU och på nationell
nivå för införande av
internetfiltrering som ska
stoppa distribution av
upphovsrättsskyddat
material. Här visas
faksimil ur ett remissvar
som Universal Pictures
skickade till det svenska
Justitiedepartementet
den 1 oktober 2007.

This provision has been successfully invoked to address copyright infringement in several other European countries. In Belgium, the Brussels court of first instance recently ordered an ISP access provider to deploy a specific filtering technology to help prevent piracy on its network.² Filtering technology can significantly reduce copyright infringement on the internet in a cost effective manner, without undue burden on ISPs. The filtering technology specified by the Belgian court requires ISPs and rights holders to cooperate: the rights holder supplies the digital information that allows the technology to identify its copyrighted content, and the ISP—using such information—scans uploaded material in order to block unauthorized transfers of the identified content. The same provision has been utilized in Denmark, where courts have ordered ISPs to block access to sites outside Denmark that host unauthorized copyrighted content,³ and to interrupt connection of specific FTP servers or, if that is not technically possible, of subscribers' connections.⁴

Förutom filtrering av viss information förekommer filtrering av tjänster på internet som kan användas som verktyg för att få fram information eller meddela sig med andra. Exempel på sådana internetverktyg som ofta blockeras i dik-taturer är bloggar, sökmotorer, sajter för socialt nätverkande, tjänster där vem som helst kan lägga upp en egen sajt, sajter för utbyte av multimedialt material (såsom YouTube), sajter som erbjuder gratis epost samt anonymiseringstjänster.

När ONI gjorde sin analys år 2006 kom de fram till att Iran och Kina var de två länder som hade den mest långtgående internetfiltreringen. Irans filtrering kallas av ONI för

”heltäckande” när det gäller politiskt och socialt material samt vissa internetverktyg, och den betecknas som ”omfattande” när det gäller material relaterat till säkerhet och konflikter. Kina låg snäppet efter med ”heltäckande” filtrering av politiskt material och konflikt/säkerhetsrelaterat material, samt ”omfattande” filtrering av socialt material och internetverktyg.

De enda demokratier som förekom i den nämnda kartläggningen var Indien och Sydkorea. Även där konstaterades viss filtrering. Sydkorea blockerar sajter som uttalar stöd för Nordkorea, och Indien filtrerar sajter tillhöriga ”extremister som underblåser interna konflikter”. I ONI-rapporten nämns att många europeiska länder tillämpar blockering av barnpornografiskt material, men att organisationen av etiska skäl har valt att inte närmare analysera detta.

Diktaturerna uppvisar en varierande grad av öppenhet avseende sin internetfiltrering. I vissa länder visas en informationssida upp som upplyser surfaren om att han eller hon försökt komma in på en spärrad sida. I andra länder, däremot, visas inte någon spärrsida alls eller också visas en avbild av Internet Explorers sida om att sajten inte hittats (förmodligen i syfte att dölja filtreringen).

Vid studien konstaterade ONI att det språk som används på internetsajter påverkar filtreringen på två olika sätt, beroende på hur respektive land har införskaffat den programvara som hanterar filtreringen. De länder som använder filtreringsverktyg som köpts på den öppna marknaden lägger betydligt större tyngdpunkt på filtrering av engelskspråkigt material än av material på andra språk, vilket beror på att verktygen oftast är amerikanska och att spärrlistorna sammanställs i USA. De länder som har utvecklat sina egna filtreringsverktyg, däremot, filtrerar huvudsakli-

gen material på det egna språket. De huvudtrender som ONI funnit vid sin analys är dessa:

- Allt fler länder tillämpar internetfiltrering
- Internetfiltreringen blir alltmer sofistikerad
- Det blir allt vanligare med tillfällig internetfiltrering under känsliga perioder såsom val
- Internetfiltrering används allt oftare i andra syften än att stoppa viss information (exempelvis för att hindra användning av internettelefoni)
- Allt fler internetsajter tillämpar självcensur genom automatisk avkänning av varifrån en surfare kommer följt av undertryckande av visst material. Detta syftar till att undvika att sajten i sin helhet svartlistas i censursystemen.

Material som filtreras

Här listas några exempel på material som ofta är föremål för filtrering runtom i världen. Den kompletta listan finns i skriften "Access Denied" från Open Net Initiative (kan laddas ned gratis).

- Material relaterat till yttrandefrihet
- Mänskliga rättigheter
- Minoriteters rättigheter och etniskt material
- Kvinnors rättigheter
- Miljöfrågor
- Kontroversiella historiska frågor
- Hets mot folkgrupp
- Sexualupplysning
- Pornografi
- Spel om pengar
- Religionskritik och religiös omvändelse
- Anonymiseringstjänster
- Bloggar och gratis epost
- Communities och socialt nätverkande

4. Internetfiltrering i demokratier

Att censuren av internet är omfattande i många av världens diktaturer är förstås väntat, och därför inte så intressant. Mera intressant är situationen i västeuropa och andra delar av världen där demokrati råder. Det visar sig, oroande nog, att det även där finns en viss filtrering av internet redan idag. Och mer planeras. Här följer en översikt, som beskriver läget i skrivande stund (januari 2009) enligt de källor som finns tillgängliga. Först behandlas EU, därefter länderna i bokstavsordning.

Utvecklingen inom EU

Bland det värsta ur ett medborgarrättsligt perspektiv vore förstås om vi fick ett centraliserat system för censur av internet i hela EU-området. Precis det verkar ha föresvävat dåvarande justitiekommisionären ("EU:s justitieminister") Franco Frattini då han i juli 2007 uttalade sig för internetfiltrering. "It should simply not be possible to leave people free to instruct other people on the internet on how to make a bomb – that has nothing to do with freedom of expression", sa han i ett tal.

Frattini har också föreslagit att sökning efter vissa ord i sökmotorer ska stoppas. "I do intend to carry out a clear exploring exercise with the private sector...on how it is possible to use technology to prevent people from using or

searching dangerous words like bomb, kill, genocide or terrorism”, sa han till nyhetsbyrån Reuters i september 2007. Han vill alltså att det ska vara omöjligt att googla ord som ”bomb”, ”döda”, ”folkmord” och ”terrorism”.

Kritiken mot Frattini har varit hård. Inte minst framstår det som en oerhört märklig idé att hindra research på internet om exempelvis terrorism. Terrorismen utgör ju ett väsentligt samhällsproblem. Är det då rimligt att hindra medborgarna från att skaffa sig information om den? En annan naturlig invändning är att den person eller gruppering som överväger att genomföra ett folkmord knappast googlar ordet först för att ta reda på hur man bär sig åt.

Mot bakgrund av Franco Frattinis uttalanden kan det framstå som märkligt att EU idag faktiskt har ett förbud mot internetfiltrering. Det handlar om artikel 12 och 15 i det så kallade E-handelsdirektivet.

I direktivets artikel 12 slås den mycket viktiga principen fast att så kallade tjänstelevererande mellanhänder (läs: internetleverantörer) ska arbeta enligt principen ”mere conduit” (”enbart vidarebefordran”). De ska alltså inte åläggas något ansvar för innehållet i den information de förmedlar. Detta är samma princip som i flera hundra år har tillämpats för postverken i de flesta länder.

I artikel 15 slås fast att internetleverantörer inte får åläggas en skyldighet att ”övervaka” den trafik de förmedlar. Så här uttrycks det:

E-handelsdirektivet, artikel 15

Medlemsstaterna får inte ålägga tjänsteleverantörerna en allmän skyldighet att, i samband med tillhandahållande av sådana tjänster som avses i artiklarna 12, 13 och 14, övervaka den information de överför eller lagrar, och inte heller någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

Då är väl saken klar, kan man tycka. Riktigt så enkelt är det emellertid inte, tyvärr. För det första verkar det som om medlemsstaterna inte alltid bryr sig om filtreringsförbudet, eller försöker hitta andra formuleringar som talar emot detta. Exempelvis finns i det så kallade Recital 40 i E-handelsdirektivet en formulering som kan tolkas som att den ger en viss öppning för åtgärder för att ”förebygga och hindra illegal verksamhet”. Frågan är juridiskt komplicerad. Flera experter jag diskuterat med hävdar att mycket talar för att de filtreringsorder som domstolar i vissa EU-länder har utfärdat skulle få underkänt om ärendena skulle överklagas till EG-domstolen.

För det andra kan E-handelsdirektivet komma att skrivas om, och nyckelformuleringen i artikel 15 tas bort eller försvagas. Den nuvarande EU-kommissionen vill inte göra det, men en del bedömare tror att de nya kommissionärer som kommer att tillträda senare under 2009 kommer att vilja införa ändringar i E-handelsdirektivet.

För det tredje finns ett orosmoln för anhängare av yttrandefrihet i form av det så kallade telekompaketet (”Telecom Package”). Det är en grupp direktiv inom området elektronisk kommunikation som håller på att utarbetas. Telekompaketet har kommit relativt långt i EU:s beslutsprocess och förväntas ta sig igenom denna under våren 2009. I skri-

vande stund (januari 2009) pågår förhandlingar om paketets innehåll mellan ministerrådet och europaparlamentet.

Telekompaketets olika delkomponenter har ett stort antal bilagor ("amendments"), av vilka en del har bäring på frågan om internetfiltrering. Det hela är mycket snårigt och svårt att överblicka, men många kritiker fruktar att vissa formuleringar i en del av telekompaketets bilagor tillsammans kommer att skapa effekten att vägen banas för internetfiltrering, eller åtminstone att tröskeln sänks (som det brukar uttryckas) för medlemsstaternas möjligheter att beordra internetföretagen att filtrera.

En del bedömare hävdar också att juridiska knep allt som oftast tas till för att i andra EU-dokument än E-handelsdirektivet få in formuleringar som på sikt kan komma att utmana filtreringsförbudet i E-handelsdirektivets artikel 15. Ofta är det branscher med ekonomiska intressen relaterade till upphovsrätt som i dessa fall är pådrivande.

Filtrering kan också komma att införas indirekt, på kvasifrivillig väg. Exempelvis är det känt att upphovsrättsindustrin i olika länder lägger ned stor möda på att via EU-regler få till stånd nya formuleringar i internetleverantörernas avtal med sina kunder, som skulle göra det lönsamt och därmed lockande för internetleverantörerna att börja övervaka sin trafik (= införa filtrering) i syfte att förhindra illegal fildelning. Frivilligt, åtminstone i formell bemärkelse.

Sammanfattningsvis: Saken är mycket invecklad men det finns skäl att vara oroad för den kommande utvecklingen. Den som är intresserad av att följa frågan rekommenderas sajten www.iptegrity.com som drivs av den brittiska doktoranden Monica Horten. Hon är för övrigt en av källorna till informationen i detta avsnitt.

Australien

I Australien har regeringen inlett en process som ska leda fram till en nationell filtrering av internet. Från början var tanken att bara filtrera bort barnpornografi, men sedan har ambitionen ökat. Tester hos ett antal internetföretag pågår när detta skrivs, och trots omfattande protester är premiärminister Kevin Rudd fast besluten att driva igenom "Plan for CyberSafety" som programmet kallas.

Två filter ska installeras hos landets alla internetleverantörer. Det ena är ett slags moralfilter, som ska göra att material som är "olämpligt" ("inappropriate") blir oåtkomligt för datorer placerade i hem, skolor och på offentliga platser. Det verkar huvudsakligen handla om att spärra pornografi och våld, men listan på "olämpliga" sajter är hemlig varför de exakta gränserna för vad som kommer att tillåtas är okända.

De medborgare som så önskar ska kunna anmäla hos sin internetleverantör att de vill bli undantagna från moralfiltret, som därför formellt är frivilligt. Man måste dock konstatera att den som ber om att få tillgång till det som kallas den icke-rena delen av internet sätter sig själv i en obehaglig situation. Vem vill vara med på den listan?

Det andra filtret ska filtrera bort illegalt material. Detta ska vara obligatoriskt.

Exakt vilka webbplatser som ska filtreras bort är som sagt hemligt, men siffran 10.000 sajter återkommer ofta i australiensiska mediers rapportering. Enligt webbplatsen couriermail.com.au ska filtreringen omfatta följande företeelser:

"Realistisk avbildning av verklig sexuell aktivitet, barnpornografi, bestialitet, material innehållande överdrivet våld

eller sexuellt våld, detaljerade instruktioner för brott, våld eller droganvändning samt material som propagerar för terrorism”.

Det är inte klart om denna lista utgör underlag enbart för moralfiltret eller om den även inkluderar filtret för det illegala materialet. Enligt nätupplagan för tidskriften Australian IT har Australiens minister för bredband, kommunikation och digital ekonomi, Stephen Conroy, sagt att ”pro-anorektiska” sajter (sådana som är anhängare av ätstörningen anorexia, får man förmoda) kan komma att föras upp på den svarta listan.

Över huvud taget är det oklart exakt vad som kommer att filtreras bort av ”The great firewall of Australia”, som belackarna kallar det kommande systemet. Dock avslöjade Stephen Conroy i slutet av 2008 att även teknik som spärar fildelning (”peer-to-peer and BitTorrent traffic”) ska användas i det första prov med filtrering som står för dörren.

Protesterna mot ”Plan for CyberSafety” är omfattande. ”Even if the scheme is introduced with the best of intentions, there will be enormous political pressure on the government to expand the list. We worry that the scope of the list would expand at a very rapid rate”, säger exempelvis Colin Jacobs, vice ordförande i medborgarrättsgruppen Electronic Frontiers Australia. Den som är intresserad av Australiens internetfiltrering finner mer information på protestsajten www.noclean-feed.com.

Belgien

En domstol i Bryssel beordrade i en dom från 2007 internetleverantören Scarlet att införa ett system för filtrering av

trafik innehållande upphovsrättsskyddat material. Ärendet drivs av upphovsrättsorganisationen Belgian Society of Authors, Composers and Publishers (SABAM). Domen har överklagats och saken väntas komma till ett avgörande under 2009.

Brasilien

Efter att en video där modellen och tevevärdinnan Daniela Cicarelli utförde sexuella handlingar på en strand hade fått spridning på YouTube beordrade en domstol år 2007 att tillgång till denna film skulle hindras. Två internetleverantörer spärrade då hela YouTube. Efter fyra dagar beordrade domstolen internetleverantörerna att enbart spärra den känsliga videofilmen, och tillåta övrig tillgång till YouTube.

Danmark

Sedan 2005 tillämpas i Danmark blockering av sajter med barnpornografiskt material. Nästan alla internetleverantörer deltar i blockeringen som därmed sägs omfatta 98 procent av landets internetanvändare. År 2005 beordrades också en internetleverantör, Tele2, att blockera allofmp3.com ("All of mp3"), en rysk webbplats där musik och annat upphovsrättsskyddat material återfinns. I februari 2008 beordrade en domstol samma internetleverantör att införa blockering av The Pirate Bay, den populära sajten för fil-delning av musik och annat digitalt material. Detta skedde efter påtryckningar från skivbolagens organisation, International Federation of the Phonographic Industry (IFPI). I januari 2009 införde flera danska internetleverantörer blockering av The Pirate Bay.

Finland

Sedan början av 2008 deltar de flesta finska internetleverantörer i ett samarbete där sajter med barnpornografiskt material spärras. Bakgrunden är att den finska riksdagen stiftat en lag om vad som kallas ”frivillig internetfiltrering”. Sedan februari samma år spärras även sajten lapsiporno.info, en webbplats som drivs av internetaktivisten Matti Nikki. Detta är kontroversiellt, eftersom lapsiporno (som är det finska ordet för barnpornografi) inte innehåller något barnpornografiskt material men däremot publicerar den hemliga listan på de sajter som omfattas av den finska filtreringen. Nikki publicerade enligt egen uppgift listan för att visa att den omfattar en del sajter som inte har något barnpornografiskt material. Under 2008 har en offentligt finansierad rapport i Finland väckt idén om filtrering av sajter inom området onlinespel.

Frankrike

I ett uppmärksammat mål i början av milleniet beordrade en fransk domstol det amerikanska företaget Yahoo att ta bort länkar till auktionssajter där nazistiska föremål erbjuds till försäljning. Yahoo böjde sig och införde ett nazifilter. Sökmotorer verksamma i Frankrike får inte heller leverera länkar till nazistiska webbplatser. Den som söker på nazi-relaterade ord på exempelvis google.fr får därför inte upp alla de träffar som man får genom att söka på exempelvis den kanadensiska versionen av Google (även den franskspråkig). Enligt en studie som genomfördes för några år sedan ska cirka 100 nazisajter vara blockerade av franska Google. Den som känner till sajterna kan emellertid gå direkt till dem, eftersom spärren bara gäller sökmotorer.

Indien

I Indien beordrade myndigheterna år 2006 internetleverantörerna i landet att blockera 17 webbplatser. Bland annat gäller det material från en separatistgrupp kallad Hynniewtre National Liberation Council. Myndigheterna har också utövat påtryckningar på den sociala nätverkssajten Orkut att spåra upp ”ärekränkande” innehåll, bland annat information som är kritisk mot den hinduiska nationalisten Bal Thackeray. Detta uppges på Wikipedia.

Italien

I Italien tillämpas filtrering av barnpornografiskt material. År 2006 förbjöds italienska internetleverantörer att tillhandahålla tillgång till utländska spelföretags sajter. I augusti 2008 infördes blockering av The Pirate Bay, en blockering som dock snart hävdes.

Nederländerna

Sedan andra kvartalet 2008 tillämpar alla holländska internetleverantörer en frivillig blockering av barnpornografiska sajter.

Norge

De flesta norska internetleverantörer spärrar barnpornografiska sajter, efter att stortinget (den norska riksdagen) år 2005 uttalade sig för en frivillig filtrering av sådana. I början av 2007 la en minoritet i en norsk utredning, Datakrimutvalget, fram ett förslag till justitieministern om mycket omfattande internetfiltrering. Det som enligt förslaget ska spärras är:

- Utländska sajter för onlinespel
- Sajter som erbjuder nedladdning eller fildelning av filmer och musik i strid mot upphovsrättsreglerna
- Sajter där ett lands fana eller riksvapen hånas
- Sajter som uppmanar till hat mot myndigheter
- Sajter där det publiceras diskriminerande eller hatiska åsikter
- Sajter som tillhandahåller stötande pornografi

Enligt OpenNet Initiative är detta det mest långtgående filtreringsförslag som har lagts fram i en demokrati. Såvitt känt har det hittills inte fått någon politisk framgång.

Schweiz

I februari 2002 berordrade en lokal schweizisk domare flera internetleverantörer att spärra tillgången till tre amerikanska sajter som var starkt kritiska till det schweiziska rättssystemet.

Storbritannien

Storbritannien var tidigt ute med att filtrera bort barnpornografi, något som först gjordes 2004 av British Telecom inom ramen för ett program kallat Project Cleanfeed. Det brittiska inrikesdepartementet har backat från ett tidigare förslag om förbud mot sajter med instruktioner om hur man begår självmord. Nu förespråkas istället frivilliga överenskommelser med internetleverantörer och sökmotorer för att prioritera om träffarna när någon söker på "suicide". Idén är att en länk till stödorganisationen Samaritans ska hamna överst. Hittills har en internetleverantör har gått in i detta arrangemang. I januari 2008 krävde den brittiska inrikes-

ministern Jacqui Smith åtgärder ("action") mot sajter som uppmuntrar till terrorism, inklusive sajter för socialt nätverkande (såsom Facebook).

Sverige

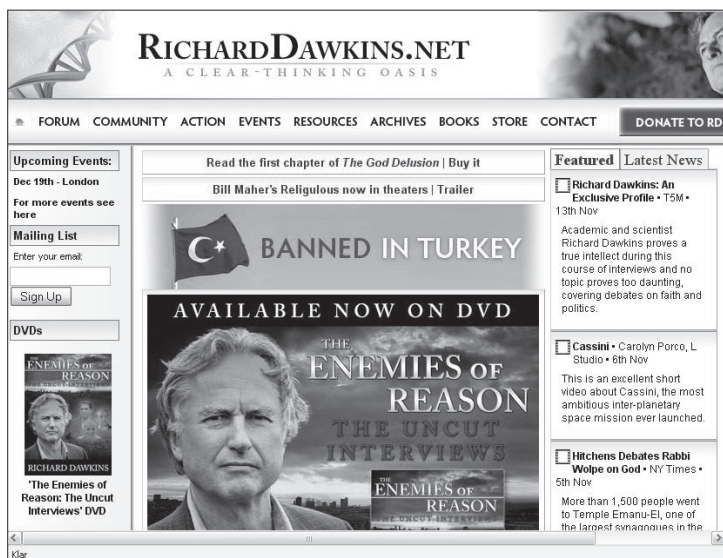
I Sverige tillämpar de ledande internetleverantörerna en filtrering av sajter med barnpornografiskt material. Denna filtrering är formellt frivillig men tillkommen under politiskt hot om lagstiftning. Listan på sajter som ska spärras tillhandahålls av polisen. Som nämnts uttalade sig dåvarande justitieminister Thomas Bodström 2005 för att vidga barnpornografifiltreringen till att även omfatta sajter som underlättar sexhandel, och dåvarande vice statsministern Bosse Ringholm föreslog 2006 blockering av utländska spelbolags sajter.

I december 2008 föreslog den statliga spelutredningen i sitt betänkande blockering av sajter tillhöriga utländska spel företag som saknar tillstånd att verka i Sverige. Både vissa IP-adresser och vissa domännamn ska spärras enligt förslaget, och den svarta listan ska tillhandahållas av tillståndsmyndigheten. Internetleverantörer ska förbjudas att förmedla kommunikation till IP-adresser och domännamn till de berörda sajterna.

Veckan innan denna skrift gick till tryck meddelade den svenska avdelningen av upphovsrättsorganisationen IFPI att man ser det danska domstolsutslaget om blockering av The Pirate Bay som en förebild, och att man kommer att verka för att blockering införs även i Sverige. "I grunden borde EU-reglerna i Danmark och Sverige vara lika. Men det är ju ännu inte prövat i Sverige", säger IFPI:s svenska VD Lars Gustafsson till nyhetstjänsten idg.se.

Turkiet

I mars 2007 beordrade en turkisk domstol blockering av videosajten YouTube, med anledning av två videofilmer som gav en nedsättande beskrivning av den turkiska statens grundare Mustafa Kemal Atatürk. Efter att de aktuella filmerna togs bort från YouTube återställdes tillgången till denna sajt. År 2008 spärrades återigen YouTube på grundval av två domstolsutslag. Enligt Wikipedia spärras när detta skrivs 853 sajter i Turkiet, däribland The Pirate Bay, bloggvärdarna Wordpress, Blogger och Blogspot samt en sajt tillhörig zoologen, genetikern och professorn Richard Dawkins (vars syn på evolutionen är kontroversiell i Turkiet).

Denna webbplats som handlar om evolutionen blockerad i

Tyskland

I Tyskland beordrade en domstol i december 2000 att material på internet som glorifierar nazitiden eller förnekar

förintelsen ska stoppas, oavsett var i världen sajten är baserad. År 2002 beordrade en delstatsdomstol i Nordrhein-Westfalen 78 internetleverantörer att spärra tillgång till två utländska sajter med nynazistiskt material. Efter hot om lagstiftning bildade år 2005 alla större sökmotorer i Tyskland en organisation som filtrerar sökresultat som anses olämpliga för minderåriga. Listan tillhandahålls av myndigheterna.

USA

I USA förekommer såvitt känt ingen statlig filtrering av internet. Tydliga tecken finns dock på en rörelse i riktning mot en sådan.

- Den statliga myndigheten Federal Communications Commission uppmanade i en uppmärksamman rapport hösten 2008 landets internetleverantörer att börja filtrera bort trafik innehållande upphovsrättsskyddat material som är illegalt kopierat.
- Senare under hösten 2008 bildades en lobbygrupp till stöd för filtrering av internet. Bakom den står AT&T, Cisco, Microsoft, NBC Universal, Viacom och Songwriters Guild of America.
- Efter att Barack Obama vann presidentvalet har två intresseorganisationer, Music and Film Industry Association of America (MAFIAA) och Motion Picture Association of America (MPAA), intensivt lobbade gentemot den tillträdande administrationen om nödvändigheten av att införa internetfiltrering för att förhindra olaglig spridning av upphovsrättsskyddat material. Nu har Obama tillträtt. Såvitt känt har han inte offentliggjort något ställningstagande i frågan.

5. Yttrandefriheten som mänsklig rättighet

Den som vill motverka införande av internetfiltrering i demokratiska länder tar lämpligtvis utgångspunkt i de två stora människorättskonventionerna. I dessa finns ett mycket tydligt stöd för såväl yttrande- som informationsfriheten. Yttrandefrihet innebär rätt att fritt få uttrycka sina åsikter, medan informationsfrihet innebär rätt att inhämta andras information.

FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, Universal Declaration of Human Rights, är allra tydligast. I artikel 19 slås följande fast:

FN:s deklaration om mänskliga rättigheter

”Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.”

Här stipuleras inga undantag, vilket innebär att deklarationen ger ett mycket långtgående skydd för yttrande- och informationsfriheten.

Den andra stora människorättskonventionen är Europakonventionen. Där är skyddet till att börja med ungefär lika omfattande. Det första stycket i artikel 10 stipulerar:

Europakonventionen

”Envar skall äga rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att mottaga och sprida uppgifter och tankar utan inblandning av offentlig myndighet och oberoende av territoriella gränser. Denna artikel förhindrar icke en stat att kräva tillstånd för radio-, televisions- eller biografföretag.”

Så långt rättigheterna. Sedan kommer stycke två, som innehåller en lista på undantag:

”Eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter, får det underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder, som är angivna i lag och i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet, den territoriella integriteten, den allmänna säkerheten, förebyggandet av oordning eller brott, skyddandet av hälsa eller moral eller av annans goda namn och rykte eller rättigheter, förhindrandet av att förtroliga underrättelser spridas, eller upprätthållandet av domstolarnas auktoritet och opartiskhet.”

Den illvillige skulle kunna tänkas använda undantagslistan för att motivera en hel del censur. Exempelvis skulle ”skyddandet av hälsa och moral” kanske kunna åberopas för att stoppa information relaterad till homosexualitet i länder med en konservativ grundsyn. Emellertid utgör kravet på att inskränkningar i yttrandefriheten ska uppfylla kriteriet ”i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga” en nyckelformulering i Europakonventionen. Vid de tolkningar som hittills gjorts av denna konvention i Europadomstolen har den formuleringen vägt mycket tungt, och mycket har krävts för att sådan nödvändighet ska ha ansetts föreligga.

En fördel med Europakonventionen ur ett medborgarperspektiv är att allt som är stadgat i den automatiskt gäller som svensk lag (enligt 23 paragrafen i Regeringsformen). Det är inte fallet med FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som rent formellt är till intet förpliktande.

Samtidigt är det i realiteten vad som står i de ”vanliga” svenska lagarna som räknas. Även om Europakonventionen rent formellt gäller som svensk lag är den avsedd som stöd för lagstiftare, inte för att tillämpas i enskilda rättsfall. Det finns inte mycket för den enskilde att vinna på att stå i en domstol och vifta med Europakonventionen. Vad en medborgare däremot kan göra, om han eller hon anser att en lagtillämpning strider mot Europakonventionen, är att ta saken till Europadomstolen. Där tolkas konventionen, och svenska staten kanske förpassas till skamvrån.

Vad är det då som gäller enligt svensk lag? Det är temat för nästa avsnitt.

6. Den svenska yttrandefrihetslagstiftningen

I Sverige håller vi oss med en självbild som säger att vi har ett oerhört starkt skydd för yttrandefriheten. Detta är en sanning med modifikation, eftersom det finns många undantag och luckor. Dessutom är lagarna föråldrade och deras struktur och inbördes relation är rörig.

Skyddet för yttrandefriheten är fördelat på fyra regelverk. Dessa är:

- Europakonventionens artikel 10
(som gäller som svensk lag, se ovan)
- Regeringsformen (RF)
- Tryckfrihetsförordningen (TF)
- Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)

Regeringsformen, som är Sveriges mest fundamentala grundlag, tar i kapitel 2 upp grundläggande fri- och rättigheter. Den första paragrafen listar ett antal rättigheter som ”varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad”. Punkt 1 och 2 under denna paragraf lyder som följer:

1. Yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor.
2. Informationsfrihet: frihet att inhämta och mottaga upplysningar samt att i övrigt taga del av andras yttranden.

Så långt låter skyddet mycket långtgående, men längre ned i kapitel 2 kommer undantagen. I paragraf 13 stipuleras:

”Yttrandefriheten och informationsfriheten får begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskilds anseende, privatlivets helgd eller förebyggande och beivrande av brott. [...] I övrigt får begränsningar av yttrandefriheten och informationsfriheten ske endast om särskilt viktiga skäl föranleder det.”

I paragraf 12 listas begränsningar som gäller för dessa undantag:

”Begränsning som avses i första stycket får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och ej heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom ett av folkstyrelsens grundvalar. [...]”

För den som vill sprida lappar på anslagstavlor, ropa ut ett budskap på gatan eller kanske framföra samhällskritik i en teaterpjäs är det Regeringsformens formuleringar och inget annat som gäller. Detsamma gäller den som skriver något på en privat internetsajt utan att inneha utgivningsbevis. Sedan finns det två speciallagar, TF och YGL, som hantear vissa specifikt omnämnda kommunikationskanaler. Dessa två lagar gäller alltså bara för vissa specialfall (medan Regeringsformens och Europakonventionens skydd är generellt). Både TF och YGL är egentligen tänkta att skydda massmedier, inte privatpersoner.

Tryckfrihetsförordningen (TF) reglerar yttrandefriheten för tryckta skrifter. Det nämns särskilt att dessa måste ha framställts i en ”tryckpress” för att automatiskt omfattas av TF. Att framväxten av digitala tryckpressar har medfört att gränsen är otydlig mellan så kallade tryckpressar och vanliga skrivare (som finns i nästan alla hem), om den över huvud taget existerar, är ett exempel på att svensk yttrandsfrihetslagstiftning är föråldrad. Många moderna tryckpressar är rent principiellt att betrakta som stora skrivare, och vice versa.

Grundprincipen i TF är att alla har rätt att i tryckt skrift publicera vilken information som helst, dock med vissa undantag. Listan på undantag är relativt lång. Exempel på icke tillåten information är:

- Landsförräderi
- Krigsanstiftan
- Spioneri
- Uppmaning till uppror
- Ryktesspridning till fara för rikets säkerhet
- Uppvigling till brottsling gärning
- Hets mot folkgrupp
- Olaga våldsskildring
- Barnpornografi
- Förtal
- Olaga hot
- Övergrepp i rättssak

En mycket viktig formulering i TF är det förbud mot censur som uttrycks i 1 kap 2 paragrafen. Där står:

”Någon tryckningen föregående granskning av skrift eller något förbud mot tryckning därav må ej förekomma.”

Detta censurförbud är absolut, vilket innebär att det inte kan lagstiftas bort och att inga undantag finns. Inte ens i krigstid. Det visar att grundlagsförfattarna har ansett förbudet mot censur i betydelsen förbud mot förhandsgranskning vara mycket viktigt.

Här finns också kärnan i kritiken mot internetfiltrering. Om tryckfrihetsförordningens anda tillämpas på internet så stoppas idén om automatisk blockering av vissa sajter eftersom det i princip skulle vara att likställa med förhandsgranskning. Medborgarna kan ju inte ta del av informationen och kanske inte ens vet att den finns. En papperstidning, däremot, fortsätter ju att finnas tillgänglig för medborgarna även om den på grund av sitt innehåll skulle utlösa ett tryckfrihetsmål (och även om den ansvarige utgivaren skulle fällas för tryckfrihetsbrott). Och den gör det med grundlagens stöd.

Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) reglerar yttrandefriheten i radio, teve, ”tekniska upptagningar” och (under vissa omständigheter) det som kallas databaser. Med begreppet tekniska upptagningar avses sådant som film, video, ljudband samt CD- och DVD-skivor, men bara om de föreligger i fysisk form. Man måste kunna ta med fingrarna på en ”teknisk upptagning” för att den ska räknas som en sådan.

Eftersom man inte kan ta på en internetsajt räknas den inte som ”teknisk upptagning”. Däremot kan den som driver en webbplats skaffa ett så kallat utgivningsbevis från Radio- och TV-verket, varvid sajten omfattas av YGL. Den räknas då som ”databas”, och täcks av YGL:s så kallade databasregel (1 kap 9 paragrafen). Denna regel var ursprungligen tänkt att gälla för mediaföretag där en ”redaktion” tillhandahåller allmänheten elektroniskt lagrad information,

men har successivt kommit att breddas. Utgivningsbevis kan dock bara ges till sajter med ett ”fixerat” innehåll som inte kan påverkas av användarna. Det innebär att exempelvis diskussionsfora på internet och bloggar inte kan få utgivningsbevis och därmed inte kan få en yttrandefrihet skyddad av YGL.

RF är en teknikneutral lag, men inte YGL och TF. Tvärtom är dessa två synnerligen teknikspecifika genom att de noga räknar upp de tekniska distributionsformer de gäller för. Dock nämns ingenstans internet, som numera är det viktigaste mediet för informationsspridning. Att på detta vis ha en mycket långtgående teknikbindning till vissa teknologier medan andra teknologier lämnas helt utanför måste ses som underligt.

YGL är att beteckna som ett tillägg till TF. TF utgör basen och gäller för tryckta skrifter, medan YGL specificerar vad som specifikt utmärker radio, teve, tekniska upptagningar och databaser. Den noggranna uppdelningen på olika mediaformer som distribueras via olika distributionskanaler ger dock problem i en tid som präglas av digital konvergens – att olika medier och olika apparater flyter samman.

Det är lätt att beteckna ljud som kommer via FM-sändare genom etern in i människors radiomottagare som ”radio”. Men om exakt samma ljud läggs ut på internet i form av en mp3-fil och avlyssnas med hjälp av en dator eller iPod (mp3-spelare), är det verkligen radio då? YGL hänvisar till distribution via ”elektromagnetiska vågor” (radiovågor). Man måste också fråga sig hur det blir ifall en privatperson (istället för ett radioföretag) gör en nästan likadan podcast-fil (ljudfil) och lägger ut på nätet, är det mindre radio då? Problematiken är densamma när det gäller ”teve”.

Den digitala tidsåldern präglas av konvergens, som betyder sammanstrålning. Allt innehåll flyter samman. Gränserna upplöses mellan radio, teve, internet, musik i stereoanläggning och så kallad film (varmed i lagstiftningen menas biofilm). Gränserna upplöses också mellan olika apparater såsom tevemottagare, radiomottagare, dator, mp3-spelare, mobiltelefon och stereoanläggning. Det är lätt att se på teve i sin dator, att ladda ned en biofilm till sin lilla video-iPod för att se på filmen på bussen och att flytta musik från stereoanläggningen till datorn eller mp3-spelaren eller tvärtom. Via datorn kan en film laddas ned från en sajt och sedan spelas upp från datorn med den gamla teven som bildskärm. En ljudfil blir en film om den förses med bilder och läggs ut på YouTube. En film kan spelas in från en traditionell tevesändning och läggas på en hårddisk eller på YouTube.

Begrepp som "radio", "teve" och "film" är helt enkelt inte relevanta längre och därför inte lämpliga som definitioner. Allt är numera "innehåll", digitalt material som sorglöst flyter mellan olika mediaformer och olika tekniska plattformar.

YGL har liksom TF ett förbud mot förhandscensur, men till skillnad från i TF så finns ett undantag i YGL. Det gäller "rörliga bilder", som alltså får censureras. När lagen skrevs var det en självklarhet att det var biograffilmer som åsyftades (Sverige har ju fortfarande biocensur), men nu producerar näst intill varenda tonåring med hjälp av sin mobiltelefon nästan dagligen "rörliga bilder" som görs tillgängliga för hela världen via internet. Den olyckliga situationen uppstår då att det som lagens bokstav säger inte stämmer överens med den tolkningspraxis som föreligger. För ingen anser väl att Statens Biografbyrå ska ha rätt att förhandsgranska

tonåringars mobilfilmsnuttar innan dessa får läggas ut på nätet?

En formulering i YGL som har bäring på frågan om internetcensur återfinns i 1 kap 3 paragrafen 3:e stycket. Där stadgas att ”det allmänna” inte på grund av innehållet i det som förmedlas får förbjuda eller hindra innehav av eller användning av sådana tekniska hjälpmedel som behövs för att lyssna på radio, titta på teve eller ta del av en teknisk upptagning. Om samma anda skulle tillämpas när det gäller internet skulle även detta innebära stopp för idén om filtrering. Något som upphovsrättsindustrin lobbar för och vissa länder i Europa förespråkar, ett införande av avstängning från internet som en sanktionsmöjlighet efter exempelvis olaglig fildelning, skulle vara en åtgärd som skulle ligga mycket nära det teknikanvändningsförbud som förbjuds i denna YGL-passus.

YGL ställer krav på att det som ska omfattas av yttrandefriheten ska bevaras i minst ett år, för att man i efterhand ska veta säkert vad som verkligen har sagts. Här ger internet problem. Det är enkelt att lägga undan ett videoband eller en CD-skiva i ett arkivskåp, eftersom sådana fysiska medier har en bestående form. En internetsajt, däremot, kan oerhört lätt ändras många gånger varje dag. Det blir då svårt att ett år senare veta vad som stod på sajten en viss dag, och därmed svårt att pröva en sajts innehåll mot lagarnas formuleringar. Detta förhållande kan eventuellt göra det nödvändigt att i en omarbetad yttrandefrihetslagstiftning göra åtskillnad mellan medier som kan föreligga i fixerad form och sådana som inte kan göra det.

En viktig fråga är just om det ska finnas en eller två nivåer på skyddet. En helt enhetlig och teknikneutral lagstiftning som gäller för alla mediaformer och teknologier kan

resultera i att skyddet för massmedia faktiskt försämrats, vilket förstås vore olyckligt. Det gäller exempelvis källskyddet och meddelarfriheten. Med en uppdelning av lagen på två nivåer kan de mediaformer som faktiskt kan ges ett starkare skydd också ges detta. Det sker i så fall till priset av att enkelheten i lagstiftningen blir sämre och möjligen också till priset av att skyddet på den lägre nivån blir lägre än med en enhetlig lagstiftning.

Dagens lagstiftning inom yttrande- och informationsfrihet lägger tyngdpunkten på yttrandefriheten (rätten att sprida information). Denna är dock inte så mycket värd utan informationsfriheten (rätten att ta del av andras information). Ifall det är fritt att skriva vad som helst på en internetsajt, exempelvis, men alla andra hindras från att ta del av sajten, så är ju yttrandefriheten formellt uppfylld men i praktiken en schimär. En omarbetad lagstiftning bör därför stärka det skydd för informationsfriheten som idag inte är så väl utbyggt.

7. Tekniska metoder för internetfiltrering

Den som vill införa filtrering på internet står inför ett antal val och avvägningar. För det första måste naturligtvis filtreringens bredd bestämmas – vilka sorters information är det som ska spärras? Det är en politisk och kanske etisk fråga.

Nästa avgörande är vilket djup i filtreringen man vill uppnå. Hur mycket av det aktuella innehållet ska filtreras bort? Här står två intressen mot varandra. Ju noggrannare man vill vara med att eliminera innehåll av en viss typ, desto större blir problemet att även annat innehåll blockeras. Censorn måste alltså bestämma var på en skala mellan underblockering och överblockering som ett system ska ligga. Vilket valet än blir kommer det att finnas ett visst inslag av såväl under- som överblockering.

Ett annat val som måste göras är hur svårt det ska vara för användarna att gå runt blockeringen. Ju mer man försvårar kringgående desto större nackdelar dyker upp på andra områden, såsom en allt mera omfattande överblockering och en allt högre komplexitet i den tekniska lösningen. Det senare medför i sin tur ofta både ökande kostnader för censorn och ökande fördröjningar i surfandet för användarna.

Ett tredje val är om det räcker att blockering sker av sajter som är kända sedan tidigare och därmed föreligger på en svart lista, eller om kravet är att även nya/okända sajter med olämpligt material ska blockeras automatiskt. Det senare är mycket mera komplext och resulterar ofta i omfattande överblockering.

Filtrering kan införas centraliserat eller decentraliserat. En stat kan införa filtrerande utrustning i internets stora knutpunkter, vilket är den mest centraliserade sortens filtrering. Alternativt kan de olika internetföretagen beordras att införa filtrering i sina servrar, vilket är en mera decentraliserad filtrering. Ännu mera decentraliserad är förstås filtrering i enskilda företags och organisationers servrar, vilket ligger utanför denna skrift. Ett specialfall av centraliserad filtrering är installation av blockerande utrustning vid de punkter där ett lands nät ansluter till omvärlden.

Innan vi går vidare kan det kanske passa med en kort genomgång av hur surfande på internet fungerar på det tekniska planet. Se faktarutan på omstående sida.

Här följer en kort genomgång av de viktigaste tekniska metoderna för internetfiltrering, hur de fungerar och vilka för- och nackdelar de har. En mera ingående beskrivning av tekniska metoder för internetfiltrering finns i skrifterna "Access Denied" och "Internet content filtering" som återfinns gratis på internet.

A. Blockering av IP-nummer

Det enklaste sättet att filtrera internet är att spärra vissa IP-nummer. Sådan IP-blockering kan införas med omedelbar verkan och kräver ingen extra utrustning. Nackdelen är att metoden är mycket trubbig.

Så här fungerar surfande

1. Tillgång till en sajt börjar normalt med att en användare skriver in en URL, alltså sajtens namn i klartext, exempelvis www.aftonbladet.se. Informationen sänds (som all information på internet) uppstyckad på många små "paket" som vart och ett innehåller en liten del av all överförd information.
2. Den informationen går iväg till en "översättningsserver" kallad Domain Name Server (DNS-server). En sådan har en lista på vilka IP-nummer som respektive domäner ligger på. IP-numret består av fyra siffergrupper med punkt emellan, exempelvis 194.22.185.19, och pekar på en viss server någonstans på internet. IP-numret är alltså den verkliga adressen på nätet.
3. DNS-servern översätter från URL till IP-nummer och skickar tillbaka den önskade sajtens IP-nummer till den surfande användaren.
4. Då skickar hans eller hennes dator en begäran till den aktuella IP-adressen om hämtning av data.
5. Den server där sajten är placerad levererar den önskade informationen till den surfande användarens dator. Sajten överförs, och surfaren kan ta del av den.

I och för sig går det alldeles utmärkt för en användare att skriva in IP-numret direkt i webbläsarens adressfönster (om numret är känt). Detta är för övrigt ett sätt att gå runt enklare former av filtrering.

För det första resulterar den vanligtvis i stor överblockering, vilket beror på att en och samma server (med ett visst IP-nummer) vanligtvis härbärgerar ett stort antal sajter. Alla sajter blir då blockerade. Exempelvis konstateras i rapporten Access Denied att blockering av sajten www.balochvoice.com med hjälp av spärrning av IP-num-

mer resulterar i att ca 52.000 andra sajter också blir oåtkomliga.

En annan nackdel med spärrning av IP-nummer (ur censorns perspektiv) är att den är lätt att gå runt. Genom att flytta sajten till en annan server blir den tillgänglig igen, tills censorn hittar den på det nya stället.

B. Blockering av URL:er med DNS-manipulering

Ett annat sätt att spärra innehåll på nätet är DNS-manipulering. Denna går ut på att DNS-servern programmeras att returnera fel IP-nummer (eller inget IP-nummer alls) när en URL kommer in för "översättning" från en användare. Detta ger möjlighet att blockera en specifik URL (och alltså en viss sajt) utan att andra sajter på samma server berörs. Däremot är det relativt lätt för en kunnig användare att gå runt blockeringen. Det kan göras genom att ställa in datorn att vända sig till en annan DNS-server, eller genom att skriva in IP-numret direkt i webbläsarens adressfönster. Med DNS-manipulering blir hela sajten, inklusive alla undersidor, blockerad.

C. Analys av innehåll

Med större resurser och mera utrustning blir det möjligt att analysera innehållet i den trafik som passerar över internet. Den ström av "paket" som flyter fram till varje användare sätts då samman, varpå det blir möjligt att "i farten" se vad det är som överförs. Denna filtreringsmetod kallas ibland för "deep packet inspection". Analysen kan principiellt göras på fem sätt.

- *Filtyper analyseras.* Exempelvis skulle det gå att spärra överföring av alla filer som är av typen mp3. Eftersom ingen filtyp uteslutande bär information som en stat vill spärra är filtypsanalys knappast användbar för statlig internetfiltrering. Exempelvis innehåller ju långtifrån alla mp3-filer som sänds över internet upphovsrättsskyddat material.
- *Text analyseras.* Detta kan ske på två nivåer. Enklast är att enbart analysera texten i URL:en, mycket mera komplext är att analysera all text som överförs. I det senare fallet kan betydelse läggas inte bara vid vilka ord som förekommer, utan hur många gånger, hur nära vissa ord ligger varandra, vilka andra ord som förekommer, och så vidare. Exempelvis kan förekomst av ordet ”bröst” tyda på att det rör sig om en pornografisk sajt, men om ordet ”kyckling” förekommer lika ofta är det förmodligen kycklingbröst det handlar om och därmed en receptsajt.
- *Länkar analyseras.* Vilken slags länkar en sajt innehåller säger ofta mycket om sajten. Exempelvis innehåller en pornografisk sajt ofta länkar till andra pornografiska sajter. Om en viss sajt inte är ”upptäckt” av filtret såsom olämplig kan den ”avslöja sig” genom att många av dess länkar går till sajter som filtret tidigare klassat som olämpliga. Åtminstone med god sannolikhet.
- *Bilder analyseras.* En programvara kan läsa av sådant som former, färger och mönster i bilder, och med hyfsad sannolikhet identifiera bilder av en viss typ. Det finns exempelvis programvaror som hittar pornografiska bilder, eller åtminstone försöker göra det (en del av dem har som nämnts haft problem med att grisar tolkats som nakna människokroppar och följdaktligen spärrats).

- *Sajtprofiler skapas.* Detta innebär att ett antal olika karaktéristika för varje sajt sammanställs varpå en helhetsbedömning automatiskt görs av vilken typ av sajt det sannolikt rör sig om och huruvida den ska blockeras eller inte. Det kan handla om sådant som sajtens bakgrundsfärg, storlek i ord räknat, antal bilder, antal länkar, typ av länkar, antal och typ av filer som finns för nedladdning, typ av ord och språk, etc. Exempelvis karaktäriseras pornografiska sajter ofta av ett högt antal bilder i relation till textmängden.

Som framgår av ovanstående är det med analys av innehåll möjligt att filtrera bort sajter som inte sedan tidigare är kända av censorn/filtret. Detta ökar förstås effektiviteten genom en minskad underblockering. De två tidigare nämnda metoderna, blockering av IP-nummer och blockering av URL:er, fungerar ju bara mot sajter som redan finns på en svart lista. Samtidigt ger de mera avancerade formerna av analys av innehåll en sämre precision i filtreringen, eftersom den bygger på att programvaror gör antaganden. Detta ger problem med överblockering. För att inte överblockeringen ska bli alltför stor bör den därför helst kombineras med manuell (mänsklig) granskning av de sajter som systemet föreslår blockering av.

Att i farten göra analys av *all* information som skickas (såsom all text på överförda sajter, inte bara URL) är synnerligen resurskrävande, så till den grad att det i dagens läge knappast är genomförbart på nationell nivå. Det verkar inte som om något land i världen hittills har mäktat med den sortens internetfiltrering. Däremot är det genomförbart i mindre skala, exempelvis på ett företag. Ett problem med metoden är att i takt med att kraven på precision i filtrering

ringen ökar (låg över- och underblockering) så uppstår en drastisk ökning av kostnaderna och en drastisk nedgång i surfhastigheten för användarna.

Däremot går det att genomföra analysfiltrering på nationell nivå om analysen begränsar sig till besökta sajters URL. Även sådan filtrering kan ge stor precision – exempelvis kan en viss undersida på en stor sajt blockeras, såsom www.dnv.se/indexpodcast.asp, medan resten av sajten www.dnv.se är tillgänglig. Det blir också möjligt att spärra alla URL:er som innehåller vissa ord eller bokstavskombinationer. Exempelvis spärrar operatören Ynet i Yemen alla URL:er som innehåller bokstavskombinationen "sex", oavsett hur URL:en ser ut i övrigt. Analys på URL-nivå kan alltså både användas för att spärra sajter som redan finns på en svart lista och för att spärra okända sajter som kan antas höra till en olämplig kategori.

8. Att lura filtreringen

Det finns ett antal sätt på vilka man kan försöka lura ett system med internetfiltrering. Teknologier för detta kallas på engelska "circumvention technologies", låt oss i brist på befintligt begrepp på svenska mynta termen filtreringsrundande teknologier. Hur väl det lyckas att ta sig runt ett filter beror bland annat på hur noga censorn har varit i försöken att täppa till hålen och vilket tekniskt kunnande surfaren har.

Gemensamt för de flesta filtreringsrundande teknologierna är att slutanvändaren anropar de webbsidor han eller hon vill åt via en server som står i ett icke filtrerat område. Det handlar alltså om en teknisk mellanhand, på engelska kallad "proxy". En del metoder bygger på att en särskild programvara installeras på den egna datorn, vilket kräver ett visst kunnande. Andra metoder är webbaserade, vilket innebär att surfandet sker via en särskild webbplats som är baserad på icke-filtrerat territorium. Det senare gör det enkelt för användaren men det blir också enklare för censorn att täppa till hålet.

Här följer en genomgång av några olika metoder och knep för att runda internetfiltrering, som inte kräver installation av särskild programvara.

A. Offentligt tillgängliga webbtjänster

Det finns ett antal offentligt tillgängliga webbtjänster som syftar till att möjliggöra rundning av internetfilter och/eller att tillhandahålla anonymitet. En del är kommersiella, andra ideella. Användaren går in på en sådan sajt, skriver där in vilken sajt han eller hon egentligen vill besöka, varpå den sajten levereras. Det är ofta mycket enkelt, vilket är den främsta fördelen. En annan fördel är att tjänsterna kan användas även från internetcaféer och andra offentliga platser, eftersom ingen programvara behöver installeras.

Det finns dock flera nackdelar. Den mest uppenbara är att dessa tjänster normalt är kända av den som bygger upp filtreringen, varför de ofta är spärrade. Hur det ska bli med den saken om filtrering byggs i Sverige eller på EU-nivå återstår att se. Nämnas kan att såvitt känt är det idag möjligt att runda den svenska filtreringen av barnpornografi med den här typen av webbtjänster. Värt att veta är också att inte alla webbtjänster för filterrundning erbjuder krypterad kommunikation.

Några webbtjänster för rundning av filtrering

www.anonymizer.com

www.stupidcensorship.com

www.anonymouse.ws

www.torproject.org

www.guardster.com

www.the-cloak.com

www.proxify.com

www.unipeak.com

www.proxyweb.net

www.webwarper.net

www.psiphon.ca

Med den mest avancerade metoden för internetfiltrering, som innebär analys av all information på jakt efter vissa nyckelord (alltså inte bara analys av URL:en), kan förstås försök att nå förbjudna sajter via en sådan här tjänst upptäckas av filtret (om kommunikationen inte är krypterad). Som nämnts verkar dock sådan filtrering inte förekomma på nationell nivå idag.

B. Cachade sidor

Många sökmotorer ger tillgång till så kallade cachade versioner av sajter. Genom att klicka på en länk till en sådan hämtas sajten från sökmotorn istället från surfarens dator. För surfarens internetleverantör ser det ut som om han eller hon bara besöker sökmotorn, vilket lurar en del internetfilter. Knepet förutsätter att sökmotorn är baserad utanför det geografiska område som omfattas av filtreringen. Bland annat har Google den här typen av cachade sajter.

C. Översättningstjänster

Det finns många översättningstjänster på internet, exempelvis tillhandahållna av sökmotorer. Genom att läsa en webbsajt via en översättningstjänst utanför den filtrerade regionen går det att lura vissa filter på samma sätt som med cachade sidor. Ett exempel på översättningstjänst är Babel Fish (<http://babelfish.yahoo.com>).

D. Webbacceleratorer

En webbaccelerator cachar (mellanlagrar) sidor på nätet, vilket gör att hela sidorna inte behöver laddas ned varje gång.

Detta gör att internetuppkopplingen verkar snabbare. Eftersom sidorna hämtas från acceleratorn istället för från den blockerade sajten ger det möjlighet att gå runt vissa filter.

E. RSS-läsare

Genom att läsa sajter via en sammanställare av ett så kallat RSS-flöde, en RSS-läsare, kan man också hämta en webbsajt via en mellanhand. Se exempelvis www.bloglines.com.

F. Alternativa domännamn

Ibland har en populär webbplats flera domännamn av vilka inte alla står på svarta listan. Den som exempelvis inte kan nå <http://news.bbc.co.uk> för att vederbörande bor i en diktatur som inte uppskattar BBC:s nyheter kan ibland faktiskt nå samma sajt via adressen <http://newsrss.bbc.co.uk>.

Spelar det någon roll om filtrering införs?

Mot bakgrund av den ganska omfattande listan ovan på möjligheter att runda internetfiltrering kan den kritiskt tänkande kanske ställa sig frågan: Varför ska man bry sig om att motarbeta införande av internetfiltrering om det nu är så enkelt att gå runt den? Frågan är berättigad, och svaret består av tre delar.

För det första: Det är inte alltid så enkelt att gå runt ett filter.

För det andra: Med tiden kanske myndigheterna börjar lägga ned möda på att täppa till luckorna, en efter en, så det blir allt svårare att gå förbi filtret. Exempelvis skulle ju de olika

webbtjänsterna för rundning av filtrering kunna blockeras, om de nu inte är blockerade från början. Ett annat sätt på vilket rundning skulle kunna försvåras med tiden vore att gå från att låta filtret granska URL:er på jakt efter nyckelord till att granska all information i respektive sajt. Detta må vara svårt att genomföra idag på grund av de stora kraven på bearbetningskapacitet men det kanske möjliggörs imorgon när hårdvaran blivit ännu kraftfullare.

För det tredje: Vi kan få en situation där de kunniga visserligen kan ta sig runt internetfiltreringen och nå hela informationsutbudet, men där de flesta av oss får hålla tillgodo med det begränsade utbudet. Detta skulle skapa en ny kunskapsbaserad klassklyfta, en ny variant av den så kallade ”digital divide”.

Därför ska vi trots dagens rundningsmöjligheter säga nej till införande av statlig internetfiltrering!

9. Vad behöver göras?

Risken är stor att utvecklingen går mot ett successivt strypande av det fria informationsflödet på internet. För att hindra det krävs olika åtgärder på olika plan. Här följer en shortlist på vad som kan vara lämpligt att börja med i försvaret av den digitala yttrande- och informationsfriheten:

- Regeringen, liksom ledningen för partierna i opposition, bör uttala sig principiellt för att internetfiltrering är en olämplig väg att gå. På samma sätt behövs principuttalanden till stöd för att internetföretag och teleoperatörer även fortsättningsvis ska arbeta enligt principen ”mere conduit” (alltså som ett slags postverk som inte befattar sig med innehållet i den information de förmedlar)
- Regeringen bör inom EU tydliggöra sitt principiella motstånd mot internetfiltrering, och verka för att E-handelsdirektivets förbud för medlemsstater att beordra filtrering inte bara bibehålls utan förstärks.
- Regeringen bör i varje konkret EU-ärende (exempelvis när det gäller Telekompaketets olika delar) noga syna de föreslagna skrivningarna så att inte formuleringar som banar väg för internetfiltrering blir beslutade utan debatt.
- Regeringen bör ta initiativ till en modernisering av svensk yttrandefrihetslagstiftning. Det röriga komplexet av la-

gar bör ersättas med en enda lag som helst är teknik-neutral och som uttryckligen förbjuder statligt beordrad blockering av information på internet. I den nya lagen bör också informationsfrihetens skydd stärkas (alltså rätten att ta emot information).

- Regeringen bör också låta utreda hur medborgarna i lag, kanske grundlag, kan garanteras rätt att använda sig av kryptering och anonymiserande teknologier. Sådana är i vissa fall viktiga som stöd för att yttrandefriheten på nätet ska fungera i realiteten.
- En konsekvens av allt detta blir naturligtvis att regeringen säger nej till förslaget i spelutredningens betänkande om att införa filtrering av utländska spelföretags sajter

Litteratur och internettips

De rapporter som anges som gratis på nätet kan enkelt hittas genom en googling på titeln.

- Access Denied, Open Net Initiative (rapport gratis på nätet)
- Internet content filtering – a report to DCITA, fem författare (gratis rapport på nätet)
- Everyone's guide to by-passing internet censorship, The Citizen Lab (gratis nätguide)
- Handbook for bloggers and cyber-dissidents
- Technical ways to get around censorship, Reporters without borders (gratis nätguide)
- How To Bypass Internet Censorship And Filters, Robin Good (gratis nätguide)
- Yttrandefrihetsrätt, Håkan Strömberg & Hans-Gunnar Axberger (traditionell bok)

http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_Filtering

http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_censorship

<http://www.ip Integrity.com> (Monica Horten)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServLexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:178:0001:0016:SV:PDF> (E-handelsdirektivet)

<http://opennet.net/> (ONI)

<http://www.sip-bench.eu>

<http://www.efa.org.au/censorship/mandatory-isp-blocking/>

<http://www.nocleanfeed.com>

<http://www.chinachannel.hk>

<http://www.regeringen.se/sb/d/11218/a/117598>
(spelutredningen)

Utgivet av Den Nya Valfärden

- Hälso- och sjukvårdsföretagsmodellen (2009)
- Den Nya Valfärdens arbete gör nytta för pengarna (2008)
- Olagligt billigt – kommunala underprisförsäljningar (2008)
- Integritetens lilla röda (2008)
- Regeringen har fel om arbetsrätten – företagarnas egen uppfattning (2008)
- Förenkla reglerna för småföretagare (2007)
- Den stora obalansen – hur lagarna missgynnar småföretagare (2007)
- Varför straffa den som försöker göra rätt (2007)
- Värsta krånglet (2007)
- Mansförtryck och kvinnovälde (2007)
- Fullt fokus på företagare
- europeiska företagare ger råd till Sveriges regering (2007)
- Med storbror i byxfickan – integritetsrisker med RFID-chips (2007)
- Roligt värre (2007)
- Med storbror i uppfinnarverkstan
- ny digital övervakning från automatiska öron till internetdammsugare (2006)
- Med storebror i baksätet – digital övervakning av dina bilfärder (2006)
- Nya beska droppar – korta kritiska krönikor (2006)
- Första hjälpen
- Om dina anställda blir sjuka – en liten handbok (2006)
- Var tredje får inte vara med
- en studie om arbetslösheten bland invandrare (2006)
- Hur hög är arbetslösheten, egentligen? (2006)
- Ole, dole, arbetslös
- nästan 3 av 10 ungdomar 16-24 år saknar jobb (2006)
- Ge de arbetslösa en chans
- 150 000 nya jobb genom halverade arbetsgivaravgifter (2006)
- Så lyckas du som företagare
- de bästa tipsen från svenska entreprenörer (2005)
- Bakom skurkar och skandaler (2004)
- Värsta krånglet (2004)
- Jobbet är att mata puman
- hur och varför försäkringskassorna slarvar bort 40 miljarder om året av skattebetalarnas pengar (2004)
- Tankebok för entreprenörer
- 222 citat från Aristoteles till Ingvar Kamprad (2003)
- Entreprenören bakom allt
- 101 svenska succéer från ABBA till ölburkar (2002)

Beska droppar – korta kritiska krönikor (2002)
Skärp dig, Svensson
– med deklarationen om medborgerliga skyldigheter (2002)
Personvalsparti – bot för trötta partier (1999)
Berättelsen om jobben (1996)
Baksmällan – förutsättningar för politisk tillnyktring (1995)
Molnstoden – en vision för svenska folket (1994)

Den Nya Valfärden har även givit ut Medborgarnas offentliga utredningar

MOU 2000:1 Sveriges två gränser – om invandrapolitiken
MOU 1999:1 För Sverige – på tiden!
MOU 1998:1 Samhällsmoral i praktiken
MOU 1997:1 Entreprenören i högsätet
MOU 1996:2 Kommunala företag – hot mot demokrati
MOU 1996:1 Den nya arbetsrätten – ett förslag
MOU 1995:3 Järntrianglar – förnyelsens fiende nummer ett
MOU 1995:2 Irrfärdens slut – för sunda statsfinanser
MOU 1995:1 När folkhemmets barn blivit vuxna
MOU 1994:1 HSF-modellen – patientmakt och kvalitet
MOU 1993:2 Charta Nova – politik för entreprenörskap
MOU 1993:1 Barnomsorg enligt kundvalsmodellen
MOU 1992:2 Hälso- och sjukvård för 2000-talet
MOU 1992:1 Eget val i äldreomsorgen – handledning
MOU 1991:6 Hur man säljer allmännyttehus – handledning
MOU 1991:5 På egna ben – reformera organisationsstödet
MOU 1991:4 Skolpeng hösten 92 – en handlingsplan
MOU 1991:3 Självständiga kommuner
MOU 1991:2 Sänkta skatter för en ny välfärd
MOU 1991:1 Företagsamhetens förutsättningar
MOU 1990:3 En marknad för bostäder åt alla
MOU 1990:2 Medborgarnas miljömanifest
MOU 1990:1 Minska statsskulden – sälj tillgångar
MOU 1989:1 Sänkt skatt för alla
MOU 1988:1 En ny grundlag – ett förslag

I tysthet sveper ett nytt hot mot de grundläggande medborgerliga rättigheterna över världen – internetfiltrering. Det är en förskönande omskrivning för gamla tiders censur. Med tekniska system spärrar myndigheterna internetsajter som har icke önskad information. Internetcensur må vara en självklarhet i diktaturer, men är skrämmande nog på frammarsch även i västliga demokratier.

Denna skrift går igenom läget på området inom EU och ett antal demokratier samt beskriver frågan ur ett ideologiskt, människorättsligt, juridiskt och tekniskt perspektiv. Den tillhandahåller också ett antal argument för en bibehållen yttrande- och informationsfrihet på internet.

Film. Som komplement till denna skrift har vi gjort en videofilm om internetfiltrering, där ett antal intressanta personer intervjuas om deras syn på företeelsen. Du finner filmen, som liksom denna rapport bär titeln ”Storebror tar fram munkavlen”, på vår YouTube-kanal (www.youtube.com/dennyavalfarden). Klicka gärna på ”titta i hög kvalitet”.

den
nya
välfärden

Box 5625, 114 86 Stockholm | tel 08-545 038 10
www.dnv.se | integritetsombudsmannen@dnv.se